VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1995 27 SEPTEMBER 1995

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren H. Marsoul en W. Kuijpers en mevrouw C. Verwimp-Sillis c.s. –

houdende wijziging van het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen bepaalt dat een gemeentebestuur voor de wijziging, in voorkomend geval de verbetering, van een straatnaam, zijn voorstel tot wijziging moet meedelen aan al wie langs de bedoelde wegen en pleinen woont en kiesgerechtigd is in de gemeente, eigenaar van een erf langs die wegen en pleinen en in België woont. Andere verplichtingen die het decreet oplegt, laten we hier buiten beschouwing.

Indien een wijziging een verbetering inhoudt, moet het gemeentebestuur dezelfde procedure volgen. Die procedure is zeer omslachtig en kost veel geld en moeite, zodat de meeste besturen geen enkel initiatief nemen om straatnamen te verbeteren. Dat is jammer, aangezien in weinig gemeenten alle straatnamen correct zijn geschreven.

Ingevolge de nederlandsonkundigheid van de opstellers van de Atlassen van de Buurtwegen rond 1847, leven nog veel foutieve benamingen officieel verder. Het aantal wordt voor de Vlaamse gemeenten rond de 15.000 geschat.

Meestal gaat het om de volgende gevallen :

1. Franse bestanddelen in straatnamen

In Vlaanderen is voor de openbare besturen het exclusieve gebruik van het Nederlands grondwettelijk verplicht. Derhalve zijn straatnamen waarin een Franse gemeentenaam voorkomt, onaanvaardbaar. B.v. "Geldenaaksevest" (Leuven) is juist, maar "Noduwezstraat" (Tienen) dient vervangen te worden door "Nodevoortstraat". Evenmin zijn namen als "Liègestraat" of "Namurweg" in het Nederlands denkbaar.

2. Taalfouten

Afleidingen van nederzettingsnamen op -se zijn in een groot deel van Vlaanderen de regel wanneer er een richtingaanwijzing mee gemoeid is. Zo is de straat die naar Leuven leidt, de "Leuvensestraat". Daarom zouden de on-Nederlandse naamvormingen zoals "Steenweg op Bergen" of "Steenweg naar Turnhout" dus het best vervangen worden door respectievelijk "Bergensesteenweg" en Turnhoutsesteenweg".

Het gebruik van de niet-afgeleide gemeentenaam is wel juist in twee gevallen, namelijk als hiermee de hoofdstraat van een fusiegemeente wordt bedoeld (bijvoorbeeld de "Kumtichstraat" is een straat in Kumtich en niet een straat die leidt naar Kumtich) of als de gemeentenaam verwijst naar een verbroedering (bijvoorbeeld "Lunévillelaan", wegens de verbroedering met Lunéville).

Belgicismen en gallicismen zijn nog legio in vertalingen van het type "Statiestraat" (niet statie als rustplaats in de kruisweg, wel station) of "IJzerenwegstraat" (in plaats van "Spoorwegstraat).

3. Spellingseigenaardigheden

Verkeerde spellingen komen vooral voor als gevolg van archaïsche schrijfwijzen in het Kadaster of in de Atlas der Buurtwegen. In al de volgende voorbeelden is telkens de tweede naam juist gespeld : Breynissemberg in plaats van Bruinissemberg (het eerste lid is de persoonsnaam Bruno), Drijboomstraat in plaats van Draaiboomstraat, Groneshof in plaats van Vroenhof (vroen of vroon betekent "van de heer"), Elsenbosweg in plaats van Elzenbosweg (meervoud van els is elzen), Croonestraat in plaats van Kroonstraat (genoemd naar huis "De Kroon"), Daelhemstraat in plaats van Dalemstraat, Hoxemstraat in plaats van Hoksemsestraat ("ks" in plaats van "x" is verplicht sedert 1947 / afleiding op -se), Kauter in plaats van Kouter, Paepenstraat in plaats van Papenstraat, Heylissemstraat in plaats van Heilissemstraat (Heilissem is een oeroud Nederlands equivalent voor Hélécine), Bemptstraat in plaats van Beemdstraat, Wyngaertstraat in plaats van Wijngaardstraat, Hauthem in plaats van Houtem, Stockstraat in plaats van Stokstraat. Meer voorbeelden zijn te vinden bij A. Stevens, "Leidraad bij de straatnaamgeving en -wijziging", Naamkunde, 13de jaargang (1981), blz. 79 - 117.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Om zonder veel moeilijkheden en kosten de duizenden foutieve straatnamen te kunnen wijzigen, zou het decreet van 28 januari 1977 versoepeld kunnen worden. We kunnen ermee volstaan daartoe Hoofdstuk III, artikel 4, 1° uit te breiden met de volgende zin : "Uitzondering wordt gemaakt voor het verbeteren van taal- en spelfouten, waarbij een eenvoudig advies van de provinciale commissie voor plaatsnaamgeving volstaat om bedoelde aanpassing uit te voeren".

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen commentaar.

H. MARSOUL

W. KUIJPERS

C. VERWIMP-SILLIS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 127 van de Grondwet.

Artikel 2

Aan artikel 4, 1° van het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen wordt de volgende zin toegevoegd :

"Uitzondering wordt gemaakt voor het verbeteren van taal- en spelfouten, waarbij een eenvoudig advies van de provinciale commissie voor plaatsnaamgeving volstaat om bedoelde aanpassing uit te voeren ;".

Artikel 3

Dit decreet treedt in werking de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

H. MARSOUL

W. KUIJPERS

C. VERWIMP-SILLIS

S. BECQ

H. SUYKERBUYK

M. VAN HECKE